

บทที่ 2
ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง ไม้่งที่จะศึกษาทัศนคติทางการเมืองและความผูกพันทางการเมือง
ของชาวเขาเผ่าเข้าในภาคเหนือของประเทศไทย วิธีการศึกษามีดังต่อไปนี้

การวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติทำได้โดยการประมาณค่าทัศนคติ (rating scale) ซึ่งสร้างขึ้น
ได้โดยใช้คำถามเกี่ยวกับความชอบพอและความเชื่อทางสังคม การประมาณค่าเช่นนี้จะใช้
ในการวัดทัศนคติที่มีต่อพรรคการเมือง แนวความเชื่อถือ ศาสนา ตัวบุคคล เป็นต้น เพื่อให้
ทราบถึงความหนักเบาทางทัศนคติ และแนวโน้มที่จะเปลี่ยนทัศนคตินั้น ๆ (โสภา ชูพิกุลชัย
2518 : 261-260)

ปีเตอร์สัน และ เทอร์สโตน (Peterson and Thurstone อ้างใน มจรส์
ใหญ่ชัย 2520 : 36) ได้ทำการประมาณค่าทัศนคติเพื่อวัดความรู้สึกจากภาพที่มีผลทาง
ด้านอารมณ์ซึ่งจะเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในวัยเรียน ได้ทดสอบเด็กเพื่อที่จะ
วัดดูว่าเด็กเหล่านี้มีทัศนคติต่อคนจีนอย่างไร โดยให้เด็กดูภาพที่น่าสงสารเกี่ยวกับชีวิตของ
คนจีน ค้อมาให้เด็กทำข้อทดสอบทางทัศนคติที่มีต่อชาวจีน หลังจากนั้นทิ้งเวลาไปประมาณ 5
เดือนให้เด็กทำการทดสอบการประมาณค่าทัศนคติใหม่ ผลปรากฏว่าประมาณร้อยละ 62
ของจำนวนนักเรียนยังคงมีแนวโน้มไปทางชอบคนจีน แม้จะทิ้งช่วงเวลาานที่ได้ดูรูปในครั้ง
แรก

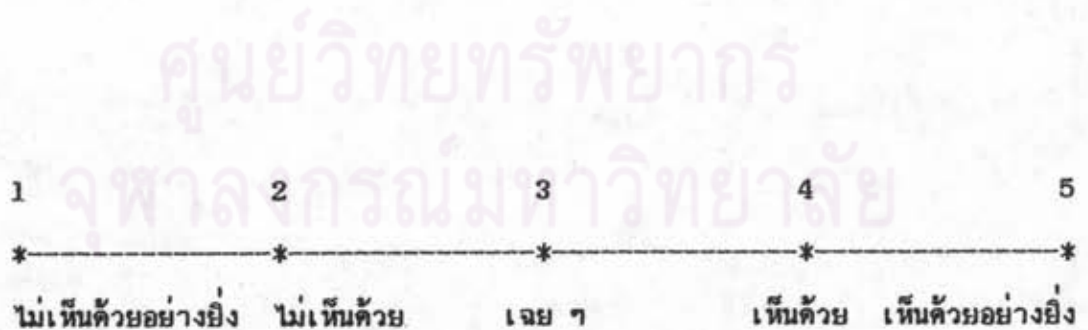
ทลยส์ เทอร์สโตน (Thurstone อ้างใน กมลรัตน์ หล้าสว่างค์) ได้สร้างสเกล
วัดทัศนคติทางสังคมขึ้นในปี ค.ศ. 1928 โดยการประมาณความรู้สึกของตนเอง มีทั้งหมด
11 ระดับความรู้สึก ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 แนวเส้นของทัศนคติ

ตามแนวเส้นทัศนคติระดับความรู้สึกแบ่งเป็น 11 ระดับ โดยระดับต้น คือระดับ 1-5 เป็นทัศนคติทางบวก เช่น ความรู้สึกเห็นด้วย พอใจ ชอบ เป็นต้น โดยมีระดับต่ำสุดคือ 1 ไปเรื่อยๆ ๗ จนกระทั่งถึงระดับสูงสุด คือ 5 สำหรับระดับ 6 เป็นความรู้สึกกลาง ๆ กำกวมระหว่างทัศนคติทางบวกกับทัศนคติทางลบ และระดับท้าย คือระดับที่ 7-11 เป็นทัศนคติทางลบ เช่น ความรู้สึกไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ เป็นต้น โดยมีระดับต่ำสุด คือ 7 เรื่อยไปจนถึงระดับสูงสุด คือ 11

นอกจากนี้ ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ประมาณค่าทัศนคติกันมาก คือ สเกล ของเร็นซิส โลเคิร์ต (Likert อ้างใน Philip 1968 : 184) ใช้การตัดสินโดยให้ผู้ตอบเลือกตอบจากคำถาม มีคำตอบทั้งหมด 5 ระดับความรู้สึก ดังรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 แนวเส้นทัศนคติตามทัศนคติของโลเคิร์ต

ตามทัศนคติของโลเคิร์ทสเกลจะมีค่าตั้งแต่ 1-5 กล่าวคือ ค่า 1 และ 2 เป็นทัศนคติทางลบ โดยที่ค่า 1 เป็นระดับความรู้สึกที่สูงสุดทางลบ และค่า 2 เป็นระดับความรู้สึกที่รองลงมา สำหรับค่า 3 เป็นความรู้สึกที่ก้ำกึ่งระหว่างทัศนคติในทางบวกและทางลบ นอกนั้นคือค่า 4 และค่า 5 เป็นทัศนคติในทางบวก โดยค่า 5 มีระดับความรู้สึกสูงสุด และค่า 4 เป็นระดับความรู้สึกรองลงมา

จากสเกลของ โลเคิร์ท จะเห็นว่าปลายทั้งสองข้างมีค่าสูงสุดและรองลงมาเข้าไปข้างใน จนถึงตรงกลางซึ่งง่ายต่อการประมาณความรู้สึกและง่ายต่อการแปลความหมาย จึงเป็นสิ่งที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน เพราะง่ายต่อการใช้ดังกล่าวมาข้างต้น จึงใช้ได้ตั้งแต่ นักเรียน นิสิตนักศึกษา จนถึงผู้เชี่ยวชาญ

ในการศึกษาวิจัยทัศนคติของชาวเขาต่อการเมืองไทยนั้น ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีของโลเคิร์ท โดยตั้งคำถามขึ้น 4 กลุ่ม เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อสถาบันทางสังคมไทย สถาบันทางการเมืองการปกครองไทย ตัวบุคคลไทย และกระบวนการทางการเมือง แล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบจากคำตอบ 3 ระดับ ตามแบบของโลเคิร์ทเพื่อความเหมาะสมของผู้ตอบ แล้วเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ตามประเภทของข้อมูล เพื่อหาแนวโน้มของพฤติกรรมทางการเมืองที่จะได้อธิบายต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

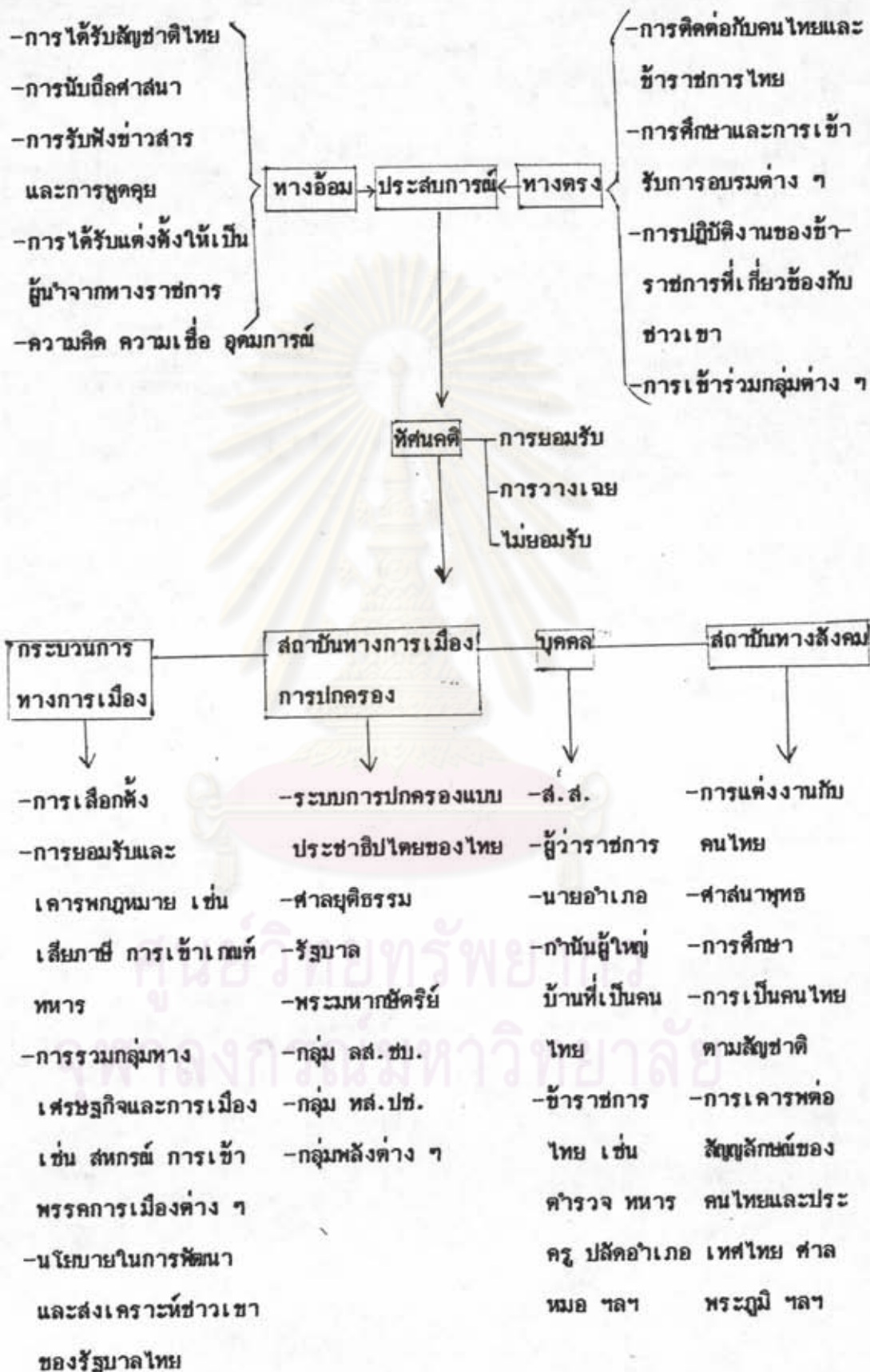
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของชาวเขาเผ่าเย้า ที่อพยพจากบ้านภูสิงภา ตำบลผาช้างน้อย ลงมาอยู่ที่บ้านสนาม บ้านห้วยกอก บ้านน้ำปุก บ้านห้วยเสี้ยน บ้านปางพริก บ้านใหม่ปางค่า และบ้านห้วยเฟื่อง อำเภอปางพระยา ซึ่งชาวเขาพวกนี้มีวิถีชีวิต และสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับคนไทยพื้นราบ เพื่อจะดูว่าการเข้ามาอยู่ในสภาพสังคมสมัยใหม่นั้นจะมีผลต่อความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของชาวเขาอย่างไร ตามกรอบของการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งเร้าภายนอก และตัวปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ทางเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ การได้รับสัญชาติไทย ประสิทธิภาพในการติดต่อกับคนไทย ตลอดจนความเชื่อและอุดมการณ์ ก่อให้เกิดทัศนคติขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล การวิเคราะห์ทัศนคติของชาวเขาเผ่าเย้าต่อ

การเมืองไทยนี้ จะเน้นที่ทัศนคติต่อสถาบัน ศักดิ์บุคคล และกระบวนการทางการเมืองไทย อีกทั้งอิทธิพลของปัจจัยระหว่างตัวแปรดังที่กล่าวมาข้างต้น มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองอย่างไรตามมา

วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องนี้ส่วนหนึ่งเป็นการวิจัยสนาม อีกส่วนหนึ่งศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางราชการและบทวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวเขา ในการวิจัยสนาม ผู้วิจัยได้ใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นระยะเวลาประมาณสองเดือนเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยความเป็นกันเอง และพยายามปฏิบัติตนให้กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ไว้วางใจเพื่อจะได้รับทราบความคิดเห็นความรู้ลึกที่แท้จริง ประเด็นในการศึกษาออกเป็นสองตอน คือ ตอนที่หนึ่งว่าด้วยประสบการณ์ของชาวเขาในหน่วยวิเคราะห์ และตอนที่สอง ว่าด้วยเรื่องของทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนพฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ที่ชาวเขาผ่านเข้ามาแสดงออกมาตามอารมณ์ ความรู้สึก ของแต่ละบุคคลต่อสังคมสถาบันทางการเมืองการปกครอง บุคคลสำคัญ ข้าราชการและกระบวนการทางการเมืองไทย ดังแผนภูมิแสดงประเด็นที่หาศึกษาดังรูปที่ 2.3

รูปที่ 2.3 แสดงประเด็นที่จะศึกษา

แบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อวัดค่าของตัวแปรตามจำนวนประมาณ 62 ข้อ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นลักษณะทั่วไปของประชากรวิจัย ส่วนที่สองเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมและการเมืองส่วนคำถามที่ใช้วัดทัศนคติใช้แบบของ Likert Scale คือ แบ่งคำตอบออกเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่น่าใจหรือเฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

การทดลองศึกษา เพื่อพัฒนาแบบสอบถามให้เชื่อถือได้ จึงกำหนดการทดลองศึกษา (pilot study) จากกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกันก่อนการวิจัยจริง โดยได้ทำการแจกแบบสอบถามให้แก่ชาวเขาเผ่าเย้า ที่จังหวัดลำปาง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก และไม่ใช่อุบัติที่จะทำการวิจัยจริง ๆ กรอกแบบสอบถามและสัมภาษณ์จำนวน 30 คน ในอัตราส่วน 1:1 คือ ชาย 15 คน หญิง 15 คน ต่อจากนั้นจึงนำผลการทดลองศึกษามาเป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงแบบสอบถามและสัมภาษณ์ก่อนที่จะนำไปใช้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาคมนัยที่ปรากฏในสมมุติฐานได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ศาสนา การได้รับสัญชาติไทย ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ความถี่ในการติดต่อกับคนไทย ประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม ตัวแปรตามได้แก่ ทัศนคติต่อสถาบันสังคมและการเมืองไทย ทัศนคติต่อผู้นำ ชำราชการและกระบวนการทางการเมือง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประชากรของชาวเขาที่มีอยู่ในเมืองไทยเท่าที่สำรวจได้มีประมาณ 405,777 คน และ 20 เผ่า ในจำนวนประชากรเหล่านี้มีความแตกต่างกันทั้งในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคม และความรู้สึกรักที่มีต่อระบบการเมืองไทย ความแตกต่างดังกล่าวนี้โดยสรุปได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ การได้รับสัญชาติไทย ความคิดความเชื่อ และประสบการณ์ที่ได้รับ ฉะนั้นในการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ที่นิยมใช้กันทั่วไปใช้ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด แต่เนื่องด้วยจำนวนประชากรชาวเขาเผ่าเย้าที่บ้านสนาม บ้านห้วยกอก บ้านน้ำปุก บ้านปางพริก บ้านใหม่ปางคำ บ้านห้วยเอี่ยน และบ้านห้วยเฟื่องมีไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ร้อยละ 15 ของประชากรในหมู่บ้านทั้ง 7 นี้ เพื่อที่จะได้ ใช้เป็นตัวแทนประชากรได้มากขึ้นในการ

เทียบเคียงกับสัดส่วนของประชากรเผ่าเย้าทั้งหมด ที่อยู่ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปาง
จังหวัดพะเยา ซึ่งมีทั้งสิ้นประมาณ 2,573 คนเป็นฐาน สำคัญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษามี
จำนวนทั้งสิ้น 157 คน หรือร้อยละ 17 ของประชากรวิจัย ทั้งหมด การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ ชาวเขาเผ่าเย้าที่ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปาง
จังหวัดพะเยา ซึ่งทำการเก็บรวบรวมมาได้จำนวนทั้งสิ้น 157 คน ปรากฏว่าแบบสอบถาม
สัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ได้รับเพียง 147 คน คิดเป็นร้อยละ 93.6 โดยแบ่งออกดังนี้

เพศ แบ่งเป็น

- เพศชาย จำนวน 76 คน
- เพศหญิง จำนวน 71 คน

อายุ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

- ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 32 คน
- 21-36 ปี จำนวน 79 คน
- 37-50 ปี จำนวน 25 คน
- 50 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน

การศึกษา แบ่งเป็น

- ชั้น ไม่เกิน ป.4 จำนวน 114 คน
- ชั้น ป.5-ป.7 จำนวน 20 คน
- ชั้น ม.ศ.1-3 จำนวน 8 คน
- ชั้น ม.ศ.4-5 จำนวน 1 คน
- ชั้นสูงกว่าระดับ ม.ศ.5 จำนวน 4 คน

อาชีพ แบ่งเป็น

- หานา-ทำไร่ จำนวน 124 คน
- รับจ้างทั่วไป จำนวน 2 คน
- ค้าขาย จำนวน 3 คน
- รับราชการ เช่น
ครู อนามัย คำนวณ จำนวน 6 คน

- นักเรียน นักศึกษา จำนวน 6 คน

- ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 6 คน

ศาสนา แบ่งเป็น

- ศาสนาพุทธ จำนวน 24 คน

- ศาสนาคริสต์ จำนวน 3 คน

- ศาสนาอิสลาม จำนวน - คน

- สหิณับดีมี-วิญญาณ จำนวน 120 คน

ความถี่ของการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมไทย แบ่งเป็น

- ติดต่อบ่อย (เกือบทุกวัน)

- นาน ๆ ครั้ง (เดือนละสองสามครั้ง)

- ไม่นค่อยได้ติดต่อ (ปีละสองสามครั้ง)

- ไม่ได้ติดต่อกันเลย

ประสบการณ์ทางตรง

- การศึกษาอบรมด้านต่าง ๆ

- การติดต่อสัมพันธ์กับคนไทยและข้าราชการ

- ความคิดและความเชื่อ

ประสบการณ์ทางอ้อม

- การรับฟังข่าวสารและการพูดคุยกันในกลุ่ม

- การได้รับแต่งตั้งเป็นผู้นำจากทางราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
หัวหน้าหน่วย ทส.ปช. หัวหน้าหน่วยอาสาสมัคร

- การเข้าร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการเมือง เช่น สมาชิกสหกรณ์
สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน สมาชิกกลุ่ม ลส.ชบ. สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์
สมาชิกพรรคหรือกลุ่มการเมือง กรรมการหมู่บ้าน

การได้รับสัญชาติ แบ่งเป็น

- ได้รับสัญชาติไทยแล้ว จำนวน 145 คน

- ยังไม่ได้รับสัญชาติไทย จำนวน 2 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีออกไปแจกและสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการออกไปแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ประมาณ 2 เดือนเศษ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 157 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลมาได้แล้ว จะจัดทำการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. ใช้การวิเคราะห์โดยใช้ตาราง นำข้อมูลที่ได้จากการออกเก็บข้อมูลสนาม มาลงรหัสที่กำหนดไว้ แล้วจึงนำข้อมูลไปเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการประมวลผล จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาเสนอในรูปของตาราง โดยใช้การคำนวณอัตราส่วนร้อยละเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติไคสแควร์ (chi-square statistics) และค่า F-test ของตัวแปรอิสระที่จะนำมาอธิบายสมมุติฐาน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ศาสนา การได้รับสัญชาติไทย ระยะเวลาที่ในการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมไทย และประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม ในการพิสูจน์สมมุติฐานนี้จะวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนชาวเขาเผ่าเย้าต่อการเมืองไทย สังคมไทย และตัวคนไทย กับตัวแปรอิสระแต่ละตัว และนอกจากนี้ยังจำเป็นต้องควบคุมตัวแปรที่อาจจะมีผลต่อความสัมพันธ์ด้วย

2. เกณฑ์ในการพิจารณาระดับทัศนคติ ใช้หลักปีดเศษทศนิยม 2 ตำแหน่ง และแบ่งค่ามีขั้วมีเลขคณิตออกเป็น 5 ช่วงระดับ คือ

- ค่ามีขั้วมีเลขคณิตระหว่าง 5.00-4.56 คิดเป็นระดับทัศนคติดีมาก
- ค่ามีขั้วมีเลขคณิตระหว่าง 4.55-3.56 คิดเป็นระดับทัศนคติดี
- ค่ามีขั้วมีเลขคณิตระหว่าง 3.55-2.56 คิดเป็นระดับทัศนคติปานกลาง
- ค่ามีขั้วมีเลขคณิตระหว่าง 2.54-1.56 คิดเป็นระดับทัศนคติไม่ ค่อยดี
- ค่ามีขั้วมีเลขคณิตระหว่าง 1.55-1.00 คิดเป็นระดับทัศนคติไม่ดี

3. ใช้การวิเคราะห์ความผันแปร (analysis of variance) แบบมี 1 ตัวประกอบ (one-way analysis of variance) และ 2 ตัวประกอบ (two-way analysis of variance) เพื่อจะหาปฏิกริยาร่วมระหว่างตัวแปรอิสระที่ประกอบด้วย 1 ตัวและ 2 ตัว ว่าจะมีผลต่อตัวแปรตาม คือทัศนคติต่อสังคมและการเมือง

ไทยหรือไม่อย่างไร ทั้งการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์หาปฏิกริยาระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

4. สถิติที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

4.1 สูตรที่ใช้หาค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ตัวกลางเลขคณิต

fx = ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณด้วยคะแนน
ในช่องเดียวกัน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

4.2 สูตรในการหาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

(Dixson and Massey 1957 : 62-63)

$$\sigma^2 = \frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N} \right)^2$$

เมื่อ σ = ค่าของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

N = จำนวนประชากร

f = ความถี่

x = คะแนนที่ใช้

4.3 สูตรในการคำนวณเพื่อเปรียบเทียบสัมพัทธ์

(บุญธรรม กิจปริศนาวิสุทธิ 2528 : 69)

$$\chi^2 = \sum \frac{(f_o - f_e)^2}{f_e}$$

เมื่อ χ^2 = สัญลักษณ์ของไคสแควร์

\sum = ผลรวม

f_o = ความถี่ที่รวบรวมได้ (observer frequency)

f_e = ความถี่ที่คาดว่าจะเป็น (expected frequency)

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ภาษาที่ใช้เป็นสื่อทำความเข้าใจกัน เพราะผู้ให้สัมภาษณ์เป็นชาวเขาที่มีวัฒนธรรมและภาษาคำต่างจากคนไทย อาจทำให้ไม่เข้าใจคำถามที่ถามก็ได้ แต่เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างที่อยู่ใกล้ความเจริญ และอยู่อาศัยในประเทศไทยนานกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ซึ่งชาวเขาเหล่านี้ส่วนมากจะพูดภาษาท้องถิ่นทางภาคเหนือได้ อีกทั้งผู้วิจัยใช้ล่ามชาวเขาเผ่าเย้าที่เป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลคนหนึ่งมาช่วยเป็นผู้สอบถามและสัมภาษณ์ชาวเขาที่พูดภาษาไทยไม่ได้
2. ตัวอย่างกลุ่มประชากรที่ใช้เป็นตัวอย่งในการศึกษาครั้งนี้ ไม่ใช่จะเป็นตัวแทนของชาวเขาทั้งหมดเลยทุกเผ่าที่อยู่ในประเทศไทย แต่จะใช้เป็นตัวแทนเฉพาะพวกชาวเขาเผ่าเย้าที่อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่มีสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ใกล้เคียงกันเท่านั้น
3. การออกแบบสอบถามเป็นลักษณะ reaction techniqe อาจทำให้ได้ข้อเท็จจริงมาประกอบการวิจัยไม่สมบูรณ์ ดังนั้นอาจจะได้คำตอบที่ไม่เป็นธรรมชาติที่แท้จริง อาจจะได้คำตอบที่เป็นอุดมคติ (idealized) หรือคำตอบที่ไม่ตรงกับความจริงแท้ของผู้ตอบ

จากข้อจำกัดนี้ ผู้วิจัยได้พยายามที่จะแก้ไขและป้องกันให้เกิดขึ้นได้น้อยที่สุด คือในการสัมภาษณ์นั้น พยายามให้เป็นธรรมชาติโดยการให้ความเป็นกันเอง อาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง นอกจากนี้ยังได้ตรวจสอบคำตอบจากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์ถึงเหตุการณ์ ความสนใจ และทัศนคติของท้าวเขายายในหมู่บ้านอีกด้วย

นิยามศัพท์สำคัญที่ใช้ในการวิจัย

"ชาวเขา" หมายถึง ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่พึ่งอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยไม่กี่ร้อยปีมานี้ ได้อาศัยอยู่กระจัดกระจายตามภูเขาในเขตภาคเหนือของไทย มีถึง 20 เผ่า ในการวิจัยนี้ ชาวเขาหมายถึงเฉพาะพวกเย้า ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา

"การเมืองไทย" หมายถึง ระบบการเมืองและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อสมาชิกของระบบทุกคน ในที่นี้รวมถึงทุกอย่างที่อยู่ในระบบการเมืองไทย ส่วนในการวิจัยได้เอาแค่ 4 หน่วยที่สำคัญของระบบการเมืองไทยมาศึกษา ได้แก่ ตัวบุคคลที่สำคัญ สถาบันทางสังคมและการเมือง กระบวนการทางการเมือง ระบบการเมืองไทย ตามรัฐธรรมนูญ ภายในขอบเขตของคำถามที่ผู้วิจัยใช้เป็นแบบสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง

"ทัศนคติ" หมายถึง ลักษณะความรู้สึทางจิตใจของบุคคล อันเนื่องจากการเรียนรู้ตลอดถึงการมีประสบการณ์ กระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมสนองตอบไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งค่อนข้างเร็ว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง

"พฤติกรรมทางการเมือง" หมายถึง ลักษณะการแสดงออกในการกระทำ หรือปฏิบัติที่มีผลก่อให้เกิดการพัฒนา ความร่วมมือหรือความขัดแย้ง และวิถีทางที่ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมกลุ่มตนเองและสังคมส่วนใหญ่ ซึ่งคนเราต้องมีการกระทำที่มีผลกระทบต่อบุคคล สังคม และระบบการเมืองในทางใดทางหนึ่ง

"การยอมรับกลมกลืนทางการเมือง" หมายถึง กระบวนการและแบบแผนในการสร้างและค่อย ๆ พัฒนาเปลี่ยนแปลงแนวโน้ม ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคลตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเริ่มก้าวเข้ามามีบทบาทในสังคมจนกระทั่งเจริญวัย พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลได้รับทัศนภาพทางการเมืองและรูปแบบพฤติกรรมของตน เป็นไปอย่างเป็นการหรือไม่เป็นทางการ โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ กระบวนการดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในทุกชั้นตอนของชีวิต

"สื่อมวลชน" หมายถึง หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารรายสัปดาห์ รายเดือน วิหุยนิตยสาร แผ่นภาพ หรือเอกสารทางวิชาการ แต่ในการวิจัยนี้เน้นเฉพาะสื่อมวลชนที่ชาวบ้านมีหรือได้รับ เช่น วิหุยนิตยสารรายวัน แผ่นปลิว เป็นต้น

"กระบวนการทางการเมือง" หมายถึง การปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีผลกระทบต่อสังคมและการเมืองโดยส่วนรวม เช่น การเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจหรือการเมือง การร่วมมือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล

"สถาบันทางการเมือง-การปกครอง" หมายถึง ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ศาลยุติธรรม รัฐบาล รัฐสภา สถาบันพระมหากษัตริย์ กลุ่ม ลส.ชบ. กลุ่ม ทส.ปท. กลุ่มพลังต่าง ๆ

"หัวหน้าคนผู้นำไทย" หมายถึง พระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ ส.ส. นายกรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ

"สถาบันทางสังคม" หมายถึง การแต่งงาน ศาสนาพุทธ การศึกษา สัญลักษณ์ที่สำคัญของประเทศไทย เป็นต้น

"ประสบการณ์" หมายถึง การที่บุคคลได้รับฟัง ได้ยิน ได้เห็น หรือได้ปฏิบัติหรือถูกปฏิบัติด้วยตนเองมาก่อน ประสบการณ์มีทั้งทางตรง เช่น การติดต่อสัมพันธ์กัน การได้รับการอบรมกลุ่มเถลา การรับฟังข่าวสาร และการเข้าร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจ-สังคม เป็นต้น และประสบการณ์ทางอ้อม ได้แก่ การได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ การได้รับสัญชาติ การพูดคุยกันในกลุ่ม การอ่านข่าวสาร ความคิด และความเชื่อ

"สัญชาติไทย" หมายถึง การที่ชนกลุ่มน้อยต่างด้าวมีสิทธิได้รับสัญชาติของประเทศไทยประเทศหนึ่ง ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ เช่น เกิดในดินแดนประเทศนั้น พ่อหรือแม่เป็นคนสัญชาติของประเทศนั้น เป็นต้น แต่ในที่นี้ หมายถึง สัญชาติไทยที่ชาวเขาได้รับตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพิจารณาแปลงสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านให้แก่ชาวเขาปี พ.ศ. 2517

"ความถี่ในการติดต่อกับสัมพันธกับสังคมไทย" หมายถึง จำนวนครั้งในการติดต่อกับคนไทยทั้งรวมในทางด้านต่าง ๆ เช่น การติดต่อกับค้าขาย การไปเยี่ยมเพื่อนคนไทยที่ร้าน และการติดต่อกับธุรกิจส่วนตัวด้านต่าง ๆ จำนวนครั้งในการไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ เช่น ไปสถานีอนามัย ไปสถานีตำรวจ ไปอำเภอ รวมทั้งการที่คนไทยและข้าราชการไทยเข้าไปติดต่อกับในหมู่บ้านของชาวเขาเองทั้งที่เป็นทางการและเป็นการส่วนตัว

การเสนอทฤษฎี

ในการรายงานผลการวิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

บทที่ 1 เป็นการชี้แจงสาระสำคัญเบื้องต้นที่เกี่ยวกับสภาพและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานในการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ แนวความคิดที่สำคัญที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย ขอบเขตการศึกษาวิจัย และนิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวเขาเผ่าเย้า ที่ตำบลผาฮ้างน้อย อำเภอปอง จังหวัดพะเยา สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการปกครองในหมู่บ้าน โครงการส่งเคราะห์ชาวเขาของหน่วยราชการต่าง ๆ ที่ตำบลผาฮ้างน้อย

บทที่ 4 บทวิเคราะห์สภาพทั่วไปของชาวเขา และประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งนำไปให้เกิดเป็นทัศนคติที่มีแนวโน้มถึงพฤติกรรมทางการเมืองของชาวเขา

บทที่ 5 บทวิเคราะห์ทัศนคติของชาวเขา พฤติกรรมทางการเมือง และความสัมพันธระหว่างปัจจัยตัวแปรต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมทางการเมือง

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะบางประการ